

JUSTIITSMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 31.01.2024

Meie 23.02.2024

nr 1.1-10.1/526-1,
RAM/24-0090/-1K
nr 8-2/1139

Kogumispensionide seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Rahandusministeerium on edastanud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks kogumispensionide seaduse ja teiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (eelnõu). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

I. Sisulised märkused

- 1. Eelnõu §-ga 2 muudetakse investeerimisfondide seadust (IFS), §-ga 3 kindlustustegevuse seadust (KindITS), §-ga 4 krediidasutuste seadust (KAS) ning §-ga 6 väärtpaberituru seadust (VPTS).** Nagu oleme ka varasemalt¹ väljendanud, ei toeta Justiitsministeerium eraldi aegumise paragrahvi nagu see on investeerimisfondide seaduse § 513², kindlustustegevuse seaduse § 263⁴, krediidasutuste seaduse §-s 134²⁴ ja VPTS §-s 262². Aegumise erand tuleb sätestada menetluse paragrahvis. Sel juhul on see kooskõlas teistes, juba varasemalt ehk enne 2023.a. sätestatud, eriseadustes ettenähtud regulatsiooniga, nt riigihangete seaduse § 216 lõikega 2 (alates 2017. a), maksukorralduse seaduse §-ga 162 (alates 2015. a), konkurentsiseaduse §-ga 73⁹ (alates 2015. a). Kuivõrd eelnõuga tehakse muudatused viidatud seadustes, palume teha vastavad muudatused ka aegumise sätetes, kavandades need menetluse paragrahvi.
- 2. Eelnõu §-ga 6 muudetakse VPTS § 237⁸⁸ lõigetes 1 ja 2 väärtetoote eest kohaldatavat rahatrahvi määra.** Tõstatame küsimuse, kas § 237⁸⁸ ei tule lisada ka VPTS § 262¹ (juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi käive) lõigetes 2 või 3 sätestatud loetelusse, mis sätestavad, kuidas juriidilise isiku konsolideeritud käivet arvestatakse. Kui seda ei tule teha, siis palume selgitada, miks ei pea viidatud § 237⁸⁸ lisama § 262¹ lõigete 2 või 3 loetelusse, vaid konsolideeritud käibe arvestamisel tuleb lähtuda VPTS § 262¹ lõikest 1.

Samuti palume selgitada, miks VPTS vastutuse sätetes, sh ka muudetavas §-s 237⁸⁸ kasutatakse sõnastust „konsolideerimisgrupi konsolideeritud käive“, aga § 262¹ kasutab sõnastust „konsolideerimisgrupi käive“, ilma sõnata „konsolideeritud“.

Lisaks juhime tähelepanu, et kui VPTS § 262¹ teksti võrrelda nt IFS §-ga 513¹, KindITS §-ga 263³, KAS §-ga 134²³, makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse §-ga 116², rahapesu ja terrorismi tõkestamise seaduse §-ga 96², väärtpaberite registri pidamise seaduse §-ga 46⁸ jt, nähtub, et terminikasutus ei ole ühtne – kord tuleb lähtuda nt aastasest kogukäibest, siis aastasest netokäibest, konsolideeritud raamatupidamise aruandest, konsolideeritud aruandest, konsolideeritud aastaaruandest, seejärel aga konsolideeritud finantsaruannetest jne.

Võimalus rahatrahvi kohaldamisele näha ette erinevaid aluseid ja määrasid tekkis Eesti õigusesse 01.11.23 jõustunud karistusseadustiku muudatusega. Oleme arvamisel, et vähemalt sarnastes valdkondades (nagu finantssektor) peaksid arvutamise alused olema võimalikult ühesugused. Mida rohkem eriseadustes erinevaid rahatrahvi arvestamise võimalusi ette nähakse, suureneb võimalus, et tekib ja süveneb segadus nii menetlusaluste isikute kui ka rakendajate hulgas. On

¹ 14.12.2023 kooskõlastuskiri finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse [eelnõule](#);

22.09.2023 kooskõlastuskiri krüptovaraturu seaduse [eelnõule](#)

oluline, et sellele pööratakse tähelepanu ka Euroopa Liidu tasemel uusi algatusi ja regulatsioone läbi rääkides.

Palume analüüsida ja selgitada, miks on erinevates seadustes juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi käibe arvutamine sätestatud erinevalt ning võimalusel sõnastused ühtlustada.

3. Eelnõuga tõstetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/1238 üleeuroopalise personaalse pensionitoote kohta (PEPP määrus) kehtestatud nõuete rikkumise tagajärjeks olevad väärteokaristuste trahvimäärad samale tasemele, nagu seda tehti muude finantssektori väärteokaristuste puhul finantssektori väärteokaristuste reformi käigus (auditoritegevuse seaduse, finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduses (111SE), mis jõustus 2023. aasta 1. novembril). Füüsilise isiku puhul tõuseb rahatrahv 300 trahviühikult 5 000 000 eurole või kuni kahekordsele väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavale summale. Juriidilise isiku puhul tõuseb trahv 400 000 eurolt 5 000 000 eurole või kuni kahekordsele väärteo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavale summale või kuni kümnele protsendile juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

01.11.2023 jõustunud seaduseelnõu [111SE seletuskirja](#) sisukokkuvõttes (lk 1) märgitakse mh, et eelnõu eesmärk on muudatuste või täienduste abil viia seadusandlik olukord vastavusse Euroopa Liidu (EL) õigusest tulenevate nõuetega ning võimaldada Eestis kohaldada EL õigusaktides sätestatud ülemmääradega rahalisi sanktsioone.

Eelnõuga muudetakse PEPP määruses kehtestatud nõuete rikkumise tagajärjeks olevad väärteokaristuste trahvimäärasid, mida seaduseelnõuga 111SE ei tehtud. VPTS-is on aga veel karistusnorme, mille määrad on endisel tasemel (nt 237⁴⁶–237⁴⁸). Palume täpsustada, kas ja millal on kavas muuta karistusmäärasid seni muutmata sätetes.

4. [Kogumispensionite seaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisel](#) juhtisime tähelepanu sellele, et vastutuse sätete puhul on tegemist väga avara sisuga normidega, mis hõlmavad ca 35 nõude rikkumist. Palusime hinnata, kas kõigi nende nõuete rikkumised on ühesuguse raskusega või on võimalik eristada nõudeid, mis on olulisemad, mis vähem olulised ning vastavalt sellele koostada eraldi vastutuse sätted, milles erinevad karistusmäärad. Praegu on kõik ca 35 nõude rikkumised sama raskusastmega ning kõigile on ette nähtud sarnane maksimaalne karistus.

Kooskõlastustabelis on sellele märkusele vastatud järgmiselt: „Tulenevalt sellest, et Eesti karistusõiguses on maksimaalsed karistusmäärad finantssektori spetsiifikat arvestades liialt madalad, ei ole eelnõus praegu ka mindud võimalike rikkumiste koosseisude diferentseerimise teed. Maksimaalne karistusmäär juriidilisele isikule 400 000 eurot on niigi väga madal (võrdluseks, et sunniraha maksimummäär on 5 000 000 eurot). Pärast seda, kui finantssektori karistusmäärasid on võimalik tõsta, saab üle vaadata ka PEPPi määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud ja vajadusel neid vastavalt raskusastmele diferentseerida.“

Karistusmäärade tõstmine on nüüdseks tehtud võimalikuks ning vastavad muudatused on eelnõusse ka kavandatud. Praegu on karistusnormis jätkuvalt ligi 35 nõude rikkumine koos ning seletuskirjas puuduvad täiendavad selgitused selle kohta. Kas eelnõu koostamisel on üle vaadatud PEPPi määruses ettenähtud koosseisud? Kui, siis millisele tulemusele jõuti? Kui ei, palume PEPPi määruses ettenähtud rikkumiste koosseisud vaadata üle ning kavandada diferentseeritud koosseisud vastavalt rikkumise raskusastmele.

II. Normitehnilised ja keelemärkused

Palume arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiitsministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalle Laanet
justiitsminister

Lisad:

1. Eelnõu märkused.
2. Seletuskirja märkused.

livika Sale 51964114 livika.Sale@just.ee
Einar Hillep
Joel Kook